

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar över betänkandet SOU 2025:90 Förmedling av post till personer med skydd i folkbokföringen

Sammanfattning

Vi delar uppfattningen att det behövs en reformering av hur postbefordran sker till den grupp som betänkandet riktar in sig på. Dock menar vi att förslaget borde lägga mer fokus och konkreta krav kring användandet av digitala brevlådor. Vi menar vidare att det måste inkluderas ett förslag om att alla statligt godkända e-legitimationer måste accepteras i alla statligt godkända digitala brevlådor och paketboxar som kräver e-legitimering av användaren. Vi föreslår också det ska möjliggöras att skicka digital post inom ramen för Mina Meddelanden för individer som saknar person- eller samordningsnummer och som har en e-legitimation på tillitsnivå 3.

1. Krav på digital brevlåda i första hand

Betänkandet verkar helt ha missat den bästa lösningen på det beskrivna problemet, även om det nämns i förbigående. Ett brev som skickas till en digital brevlåda löser samtliga av de problem som utredningen tar sikte på; högre säkerhet, garanterad integritet, fullständig spårbarhet, minskad manuell hantering och lägre kostnader för staten.

Vi menar att det i förslaget borde ingå ett krav på att alla brev som *kan* skickas via en digital brevlåda i första hand *måste* skickas via en digital brevlåda. Sverige har idag en väl fungerande infrastruktur för digital post med flera aktörer och som med de förändringar vi föreslår i punkt 2, har alla förutsättningar att vara den primära metoden för postbefordran till individer med skydd i folkbokföringen.

Kravet ska således ställas på avsändaren, att i första hand välja digital brevlåda som distributionsmetod. Att kräva av individen att denne ska ha en digital brevlåda är att gå för långt, men det kan förslagsvis finnas en del i processen där Skatteverket ställer frågan till individen ifall denne skulle vilja ha sin post digitalt, givet de fördelar kring säkerhet, smidighet och integritet som detta innebär för den enskilde.

För det fall att individen inte har, eller önskar skaffa sig en digital brevlåda, kan processen för manuell hantering av postbefordran i så fall påbörjas.

2. Krav på att digitala brevlådor accepterar alla godkända e-legitimationer

Tillgången till digitala brevlådor förutsätter att användaren har en statligt godkänd e-legitimation. I betänkandet lyfts fram att individer med skydd i folkbokföringen kan ha svårigheter att få en e-legitimation och man har då förhört sig kring möjligheterna för dessa individer att få BankID. Det ges inte något betryggande svar i utredningen kring möjligheten för dessa individer att få BankID

då man helt enkelt konstaterar att ”det är upp till de enskilda bankerna som utfärdar BankID att bestämma de närmare förutsättningarna för att ansluta sig till denna tjänst”.

Som den andra statligt godkända e-legitimationen vet vi på Freja att det är ett stort hinder för många individer med skyddad identitet att få en e-legitimation via sin bank. Freja är en e-legitimation som inte har krav på att användaren också ska vara bankkund vilket gör att Freja har större möjligheter att utfärda en e-legitimation till denna grupp. Sedan november 2021 kan personer med skyddad identitet skaffa Freja+. Freja+ är en statligt godkänd e-legitimation som används för hundratals myndighets-, vård- och kommunala tjänster samt fungerar med de digitala brevlådorna Min Myndighetspost och Billo.

Att betänkandet helt missar att det finns fler än en godkänd e-legitimation i Sverige är i sig anmärkningsvärt, speciellt eftersom man missar den e-legitimation som har störst fokus på att inkludera individer i digitalt utanförskap, exempelvis de med skyddad identitet. Freja har cirka 1,6 miljoner användare och är därmed inte en obetydlig aktör i detta sammanhang.

Staten har i två andra sammanhang konstaterat att tjänster som kräver e-legitimation bör acceptera fler e-legitimationer än BankID. Detta för att individer som av olika skäl inte kan få ett BankID ska ha samma rättigheter och möjligheter att kunna komma åt offentliga och offentligt finansierade e-tjänster.

Sedan 1 januari 2026 gäller lagen om Auktorisationssystem för elektronisk identifiering. Där har lagstiftaren slagit fast att statliga myndigheter, med undantag för några få, måste acceptera alla godkända e-legitimationer som är anslutna till systemet.

Den 23 januari 2026 lade regeringen fram ett lagförslag om en statlig e-legitimation. I detta förslag går man ett steg längre och föreslår att alla offentliga och offentligt finansierade tjänster som kräver e-legitimation av användaren, måste stödja alla leverantörer som är anslutna till Auktorisationssystemet för elektronisk identifiering. I dagsläget omfattar detta BankID och Freja och i en framtid kommer även den statliga e-legitimationen att omfattas av krav på acceptans.

För att digital post ska kunna förmedlas till individer med skyddad identitet måste således alla statligt godkända brevlådor stödja alla e-legitimationer, enligt samma princip som beskrivs ovan. Det räcker inte med att vissa digitala brevlådor har stöd för alla e-legitimationer, alla brevlådor måste ha det för att distributionen ska fungera.

Om myndigheter skickar ett digitalt brev hanteras det via Mina Meddelanden och går automatiskt till den digitala brevlåda som användaren valt. Eftersom det finns två brevlådor som stödjer alla godkända e-legitimationer kan således en användare idag få all sin myndighetspost digitalt även om denne saknar BankID.

Om däremot ett företag eller organisation skickar ett digitalt brev är dock processen en annan. Om avsändaren är ansluten till Kivra, men inte till exempelvis Billo, kommer användaren inte kunna ta emot brevet digitalt. Detta innebär att det idag är ett de-facto krav att ha en e-legitimation från en av 10 BankID-utfärdande banker för att vara säker på att kunna ta emot digital post i Sverige.

Detta är en orimlig situation för alla medborgare, inte bara de som har skyddad identitet. Därför måste det till ett liknande krav som i lagen om Auktorisationssystem för elektronisk identifiering

och i lagförslaget En statlig e-legitimation, att en digital brevlåda som är statligt godkänd måste acceptera alla e-legitimationer som är anslutna till Auktorisationssystem för elektronisk identifiering.

3. Krav på att Mina Meddelanden accepterar mottagare som saknar personnummer eller samordningsnummer

Idag krävs svenskt personnummer eller styrkt samordningsnummer för att kunna ta emot digital post inom Mina Meddelanden. Det finns dock hundratusentals individer både i och utanför Sverige som myndigheter, regioner och kommuner skickar brev till. När kravet infördes fanns endast e-legitimationer på tillitsnivå 3 för individer med person- och samordningsnummer. Tillitsnivå 3 är kravet för åtkomst inom Mina Meddelanden.

Idag finns en e-legitimation som är godkänd av Digg på tillitsnivå för individer från över 170 länder (Freja för icke bofasta). Denna e-legitimation används idag av Skatteverket, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen och flera andra myndigheter och kommuner. Användare utan person- eller samordningsnummer kan således logga in i myndigheternas e-tjänster, men myndigheterna kan inte skicka digital post till dem.

I en samlad bedömning kring att tillgängliggöra digital post för fler enligt resonemanget ovan föreslår vi att det ska införas ett krav i Mina Meddelanden att ta bort diskrimineringen för personer som saknar person- eller samordningsnummer inom infrastrukturen.

4. Krav på att postboxar som kräver e-legitimation ska acceptera alla godkända e-legitimationer

I betänkandet noteras att många post- och paketboxar kräver BankID för att kunna hämta ut sin försändelse. Av samma skäl som anges i punkt 2 anför vi att det bör finnas ett krav även här att om man kräver e-legitimation för åtkomst till postboxen så måste man acceptera alla e-legitimationer som är anslutna till Auktorisationssystem för elektronisk identifiering.

För Freja eID Group AB

Johan Henrikson, vd

Freja eID Group AB (publ)
Travgatan 88
194 30 UPPLANDS VÄSBY
info@frejaeid.com